

УТВЪРЖДАВАМ:.....

Николай Ангелов

Кмет на община Балчик

ТЕХНИЧЕСКО ЗАДАНИЕ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПОРЪЧКА ЗА ОБЕКТ:

Предмет на поръчката:

Кратко описание:

Основната цел на поръчката е:

Да бъде разработена идейна концепция за дейностите по ревитализация на обекти на недвижимото културно наследство с категория „национално“ значение в гр. Балчик – идейно обемно-пространствено решение за визуализация на археологически обекти и идеен проект за *интерактивен и детски музей на открито и закрито с посетителски и информационен център*, за кандидатстване за финансиране по КОМБИНИРАНА ПРОЦЕДУРА „РАЗВИТИЕ НА ТУРИСТИЧЕСКИТЕ АТРАКЦИИ“, СЪГЛАСНО ИЗИСКВАНИЯТА НА ПРИОРИТЕТНА ОС 6 „РЕГИОНАЛЕН ТУРИЗЪМ“ НА ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „РЕГИОНИ В РАСТЕЖ 2014-2020 Г.“.

Включват се следните дейности:

а) Концепция за дейностите по ревитализация на туристическите атракции; Изпълнителят следва да се предложи иновативно решение за виртуално представяне на археологическите обекти и интерактивни и интерпретативни дейности *свързани с обектите* на културното наследство с категория „национално“ значение: „Антична и средновековна крепост в кв. Хоризонт“ и „Храм на Кибела“;

б) Обемно - пространствено идейно решение за хипотетична 3Д реконструкция и визуализация на археологически обекти съгласно задание. Изпълнителят следва да предложи решение в съответствие с направените археологически проучвания, при спазване на спецификата на обектите, в тематично съответствие с използваните материали и визуализиране на характерните за епохата строителни техники. Обхватът на визуализираните обекти е съгласно Задание;

в) Идеен проект за интерактивен и детски музей на открито и закрито с *посетителски и информационен център*. Изпълнителят следва, да се съобрази със Заданието и посочената в него Организация на интерактивен и детски музей на открито и закрито.

I. КРАТКА ИНФОРМАЦИЯ ЗА ПРОЕКТА

1. ЦЕЛ НА ПРОЕКТА. ПРЕДМЕТ НА ПРОЕКТА

1.1. ЦЕЛ НА ПРОЕКТА

Целта е да се ревитализират обекти на културното наследство на територията на град Балчик от категория „национално“ значение чрез използване на информационни и комуникационни технологии за кандидатстване за финансиране по КОМБИНИРАНА ПРОЦЕДУРА „РАЗВИТИЕ НА ТУРИСТИЧЕСКИТЕ АТРАКЦИИ“, СЪГЛАСНО ИЗИСКВАНИЯТА НА ПРИОРИТЕТНА ОС 6 „РЕГИОНАЛЕН ТУРИЗЪМ“ НА ОПЕРАТИВНА

ПРОГРАМА „РЕГИОНИ В РАСТЕЖ 2014-2020 Г.“

За постигане целите на проекта следва да се разработи концепция за дейностите по ревитализация на археологически обекти: „Антична и средновековна крепост в кв. Хоризонт” и „Храм на Кибела” чрез използване на информационни и комуникационни технологии като обект на недвижимото културно наследство от категория „национално” значение - идейно-обемно-пространствено решение за 3Д визуализация на археологически обекти и идеен проект за интерактивен и детски музей на открито и закрито с посетителски и информационен център, в южната част на УПИ I кв. 1157 по плана на гр.Балчик при спазване на изискванията за застрояване съгласно подробния устройствен план. Територията е разположена в близост до „Антична и средновековна крепост в кв. Хоризонт” извън границите Охранителната зона.

Да предложи решение за ревитализация, с осигуряване на възможност за включване на обекта в територията на културните събития за града (за изложби, аудио-визуални спектакли, за наблюдение и монтиране на други временни инсталации от художествен характер), с включване на „Антична и средновековна крепост в кв.Хоризонт” в зона за посещения, обвързани с дейността на Исторически музей – Балчик, като зона с допълнителни функции, с изграждане на информационен център с интерактивен музей на открито и закрито и разполагане в зоната на археологическите обекти на интерактивни точки с демонстриране на визуализация на археологическите обекти.

Да предложи намеси, щадящи културния пейзаж и запазването му максимално близо до автентичния вид.

1.2.Административни и исторически данни за обектите с категория „национално” значение, предмет на представяне:

1.2.1. „Антична и средновековна крепост в кв.”Хоризонт”

1.2.1.1. Административни данни.

С протокол 1 от заседанието на Националния съвет за опазване на паметниците на културата от 26.01.1990 г., утвърден от МК, за археологическия паметник на културата „Антична и средновековна крепост кв.,Хоризонт” в гр. Балчик е определена категория „национално значение”.С одобрен от Министъра на културата протокол № 7 от заседанието на НСОНПК, състояло се на 20.06.2002 са определени граници и предписания за опазване на територията на археологическия паметник на културата „Антична и средновековна крепост кв.,Хоризонт” в гр. Балчик, и на охранителната му зона.

ЗОНИ И РЕЖИМИ НА ОПАЗВАНЕ НА ТЕРИТОРИЯТА НА АРХЕОЛОГИЧЕСКИЯ ПАМЕТНИК НА КУЛТУРАТА “КЪСНОАНТИЧНА И СРЕДНОВЕКОВНА КРЕПОСТ В КВАРТАЛ ”ХОРИЗОНТ” ГР. БАЛЧИК

(Съгласно т. 1 от Протокол № 7 на НСОНПК от 20.06.2002 г.)

I. Територията на груповия археологически паметник на културата - “Късноантична и средновековна крепост в квартал ”Хоризонт” на гр. Балчик се определя като територия за археологическо проучване, консервация, реставрация, експониране и строителство съгласно изискванията на ЗПКМ, ЗУТ, Наредба № 4 и

Наредба № 5 на МРРБ при следните ограничителни за съответните имоти:

1. Имотите - публична държавна и общинска собственост се отрездат изключително за археологическо проучване, консервация, реставрация и експониране. Забраняват се всички дейности несвързани с консервационно-реставрационните работи и благоустройството на груповия археологически паметник.

2. За имотите с №№ 399, 427, 511, 5157, 5206, 5207, 5208 и 5222 в които няма изградени сгради или попадат върху трасето на крепостната стена и върху разкрити археологически структури, както и в имотите с №№ 428 и 504 с отстъпено право на строеж, не се допуска застрояване и се прилага режима, посочен в т. 1.1.

3. За имотите с №№ 363, 364, 366, 377, 387, 389, 395, 397, 398, 400, 402, 403, 410, 416, 417, 419, 420, 421, 506, 508, 509, 510, 512, 513, 525, 526 и 5220 не се допуска ново строителство само в онези части от съответния имот, попадащ върху крепостната стена и прележащите ѝ съоръжения. Територията под забрана е нанесена на в приложената схема. (Приложение схема в М 1:500)

4. За всички останали имоти се допуска ново строителство в съответствие със ЗГКМ, ЗУТ, застроителния план и специфичните правила и норми към него.

II. Територията на охранителните зони запазва досегашните си граници и режими за ползване на земята.

III. При изготвяне на ПРЗ и ТУП за територията на груповия паметник на културата и на охранителните зони на Късноантичната и средновековна крепост в квартал "Хоризонт" на гр. Балчик, освен ограничителите, отразени в т.1. да се включат и следните задължителни изисквания:

1. Не се допуска склочено и редово застрояване
2. Височината на сградите се ограничава до 7м.
3. С оглед на опазване на археологическите паметници и стратиграфските напластявания и на основание чл. 13, ал. 2 и чл. 19, ал. 7 от ЗУТ и чл.3, ал. 1 от Наредба № 5 се допуска отклонение от правилата и нормите за регулиране на имоти, отстояния до регулационните граници и габаритите на комуникациите.

IV. ТУП за горните територии се съгласува с НИПК във всички фази, съгласно чл. 20 от ЗПКМ и чл. 143 във връзка с чл. 6, ал. 5, т. 5 от ЗУТ.

V. Новото строителство, предвидено по ТУП да се извършва при спазване на следните процедури:

1. Въз основа на предварителен инвестиционен проект се извършва пълно археологическо проучване на строителното петно.

2. След завършване на археологическото проучване, по искане на община Балчик, Директорът на НИПК назначава междуведомствена комисия, съгласно чл. 18 от ДПКМ, Комисията взема решение за бъдещата съдба на разкрития археологически паметник и определя всички ограничителни за новото строителство, които задължително се отразяват при проектиране във следващата фаза. При подписване на

МИНИСТЕРСТВО НА КУЛТУРАТА

 НАЦИОНАЛЕН ИНСТИТУТ ЗА НЕДВИЖИМО КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО
София 1000, бул. "Княз Дондуков" №16, тел./факс 987 48 01

№ 27.01.49/03.08 2011 г.

ДО

Д-Р ТОДОР ЧОБАНОВ

ЗАМЕСТИНИК-МИНИСТЪР НА КУЛТУРАТА

На Ваш № 33-00-0292/27.07.2011 г.

ОТНОСНО: статут на Средновековната крепост в гр. Балчик,
кв. "Хоризонт" като недвижима културна ценност

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ЧОБАНОВ,

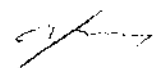
В отговор на Вашето запитване, Ви информирам за следното:

Средновековната крепост в кв. "Хоризонт" е обявена с Протокол № 1 от 26.01.1990 г. на ИСОИК, одобрен от министъра на културата като паметник на културата с категория „национално значение“. Утвърдени са границите на паметника, определени с протокол от 07.08.06.1989 г. на междуведомствената комисия, назначена от зам.председателя на Комитета за култура, зонирването на територията и режимите за двете зони, посочени в протокола. Обявяването на „Късноантичната и средновековна крепост“, кв. "Хоризонт" в гр. Балчик като археологически паметник на културата с категория „национално значение" е обнародвано в ДВ бр.65 от 1994 г. Съгласно §10, ал.1 от ЗКН обектът притежава статут на недвижима културна ценност с категория "национално значение"

С протокол № 7/20.06.2002 г. на ИСОИК, на основание на решението на междуведомствената комисия от 14.10.1998 г. и на Експертния съвет на ИНИК /протокол № 17 от 24.11.1998 г./ са актуализирани и одобрени от министъра на културата „Зони и режими за опазване на археологическия паметник на културата „Късноантична и средновековна крепост в кв. „Хоризонт“, гр. Балчик“. Приложено Ви изпращам копия от: протокол № 1 от 26.01.1990 г. на ИСОИК; ДВ бр.65 от 1994 г. и протокол № 7 от 20.06.2002 г. на ИСОИК. В ИНИКН не се съдържа картен материал за актуализираните „Зони и режими за опазване на археологическия паметник на културата „Късноантична и средновековна крепост в кв. „Хоризонт“, гр. Балчик“.

Приложение: съгласно текста.

ДИРЕКТОР НА ДИРЕКЦИЯ "ИРДАИК":

/арх. Т. СТОЯНОВА/

Изготвил: И. Конакчиева - п-к отдел "ИДАИСФД"

1.2.1.2. Исторически данни .

В северната част на Балчик, на територията на сегашния квартал "Хоризонт", се намират останките от много голямо късноантично укрепление. То отстои на около 1 км от морския бряг и заема ъгъла на високото до 220 м крайморско плато, образуван между стръмния и на места отвесен склон към морето (от юг) и една широка и дълбока долина (от изток). Сведения за съществуването на това укрепление се съдържат в непубликуваните бележки на К. Шкорпил, а впоследствие - и в една статия, написана в съавторство с Х. Шкорпил. Още по-рано, приблизителен план на останките се среща в "Описание на военните походи на Русия по време на руско-турската война от 1828-1829 г." от Хелмут фон Мольтке. От началото на 70-те до към средата на 80-те години укреплението в кв. "Хоризонт" бе обект на системни археологически разкопки, които доведоха до разкриване на по-голямата част на фортификационната му система. Резултатите от проучванията все още не са издадени монографично. При все това, по въпросите относно характера и хронологията на обекта, както и за особеностите на укрепителната му система, вече е натрупана доста пространна библиография. Макар в отделните публикации нерядко да се съдържа противоречива информация, обобщението на данните дава възможност да се изгради достатъчно ясна и пълна картина за облика и основните етапи в развитието на укреплението в кв. "Хоризонт" през късноантичната епоха. От друга страна, съпоставката на тези данни с останките на терена и с наличната техническа документация налага внасянето на някои необходими уточнения и корекции.

Укреплението има неправилен, силно издължен от юг-югозапад на север-североизток план. Изградено е върху необитаван по-рано терен. Отстои на повече от 300 м от южния склон на крайбрежното плато и заема края на неговата тераса и горната част от склона към долината на изток. Укрепената площ не надвишава 15 ха. Изцяло проучени са западната, северната и западната половина от южната крепостни стени. Трасето на източната крепостна стена е установено чрез сондажи. Дългата е около 770 м и има вид на начупена линия, състояща се от 4 отсечки с предопределено от конфигурацията на терена направление. По трасето на зида е проучена само една външна четириъгълна кула. Удебеляванията с около 2,00 м на зида в отделни участъци очевидно следва да бъдат интерпретирани като останки от стълбища, а не като "вътрешни кули", както е в повечето от публикациите. В един от тези участъци е регистрирана и потерна. В югоизточния ъгъл на укреплението вероятно била изградена голяма кръгла кула. Южната крепостна стена е абсолютно праволинейна и има дължина около 250 м. Западната крепостна стена склопчва приблизително прав ъгъл с южната и подобно на нея е праволинейна. Дължината ѝ възлиза на 485 м. От проучените по трасето ѝ кули, 9 принадлежат към късната античност. Пет от кулите са били първоначално четириъгълни, но впоследствие са били преустроени в петоъгълни, като две от тях фланкират западната крепостна порта. В конструктивна връзка със зида, точно по средата в промеждутъците между четириъгълните кули били издигнати малки триъгълни плътни кули, в тила на които - и пак в конструктивна връзка със зида! - било изградено по едно двураменно бойно стълбище. В хода на разкопките са били регистрирани 4 такива кули, но съдейки по стриктно спазената ритмичност и по наличието на идентично по параметри стълбище северно от портата, там уверено трябва да се постави още една триъгълна кула, която е била напълно унищожена при средновековните преустройства или при ограбването на камъните от зида в по-ново време. Северната крепостна стена се състои от две отсечки, западната от които е дълга 90 м, а източната - 136 м. В мястото на връзката ѝ със западния зид и при чупката по трасето ѝ са били издигнати по една ветрилообразна кула. В източния край на зида се намира северната крепостна порта, фланкирана от две много големи четириъгълни кули. При едно по-късно преустройство челата на кулите били свързани с напречен зид, в средата на който бил оформен проход, а над него била изградена малка надвратна кула. Както при западната, така и при северната крепостна стена, в промеждутъците между по-големите кули били изградени плътни триъгълни кули със стълбища в техния тил. Регистрирани са 3 подобни кули, като към първоначалния градеж следва да се отнесат само две от тях - тези, снабдени със стълбища. Третата видимо нарушава хармонията на композицията, а е и с по-малки размери, което следва да се приеме като сигурно указание, че в случая става дума за някаква по-късна преправка.

Като се изключи източната крепостна стена, градежът на фортификационната система на укреплението в кв. "Хоризонт" е съвсем еднороден и се характеризира с употреба на *opus implexum*, при което лицата били оформени с добре обработени каменни блокове с малки и средни размери, положени в правилни хоризонтални редове. Основите са широки около 3,20 м. Положени били върху здрава скална почва и дълбочината им варира от 0,60 до 1,20 м. В суперструкция дебелината на крепостния зид е 3,00-3,10 м. Градежът на източната крепостна стена видимо се различава от този на останалите укрепителни съоръжения по употребата на големи квадрати за оформяне на външното лице. Като близки паралели се посочват крепостта в местността "Яйлата" край Камен бряг и Анастасиевата стена в Тракия.

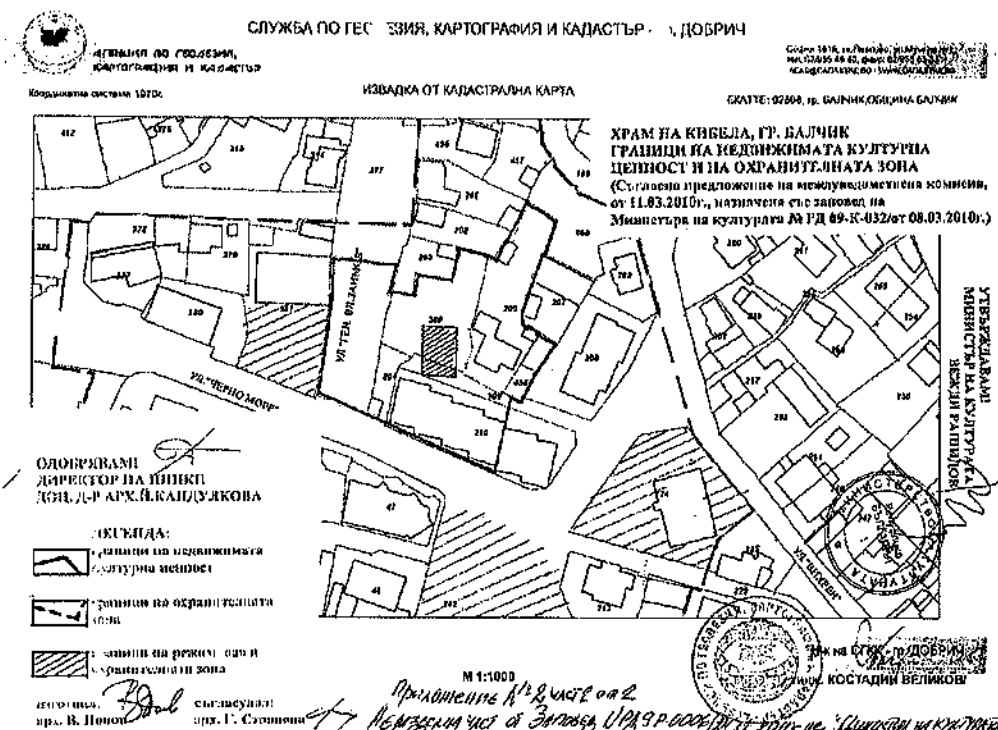
Досега не са открити сигурни стратиграфски данни, позволяващи правилното определяне на времето на изграждане на укреплението в кв. "Хоризонт". Началото на строителството обикновено се отнася към края на V/началото на VI в. и се свързва с укрепителната дейност на император Анастасий. В тази връзка следва да се отбележи, че сред произхождащия от територията на укреплението изобилен нумизматичен материал не е засвидетелствуван нито един екземпляр, предхождащ управлението на император Анастасий. Няколко монети с лика на този император, намерени край източната крепостна стена, както и отбелязаните по-горе особености в нейния градеж, се приемат като указание, че строителството започнало с трасирането и изграждането именно на източния отбранителен фронт. Завършването на укреплението се поставя най-общо във времето на император Юстиниан I, като се предполага, че довършителните работи били форсирани във връзка с последствията от причиненото от подводен земетръс катастрофално наводнение през 544/545 г. Макар засега това да не е подкрепено с никакви археологически данни, през последните две десетилетия настойчиво се защитава тезата, че след бедствието обитаваните по-рано терени върху най-долната и втората крайбрежни тераси били напълно изоставени и Дионисополис се пренесъл и продължил развитието си от средата на VI в. до края на своето съществуване в чертите на укреплението в кв. "Хоризонт", поради което последното вече традиционно се означава като "ранновизантийския Дионисополис". Крайно ограничените площи, проучени досега във вътрешността на укреплението обаче, затрудняват цялостната интерпретация на неговия функционален характер. Една от разположените покрай вътрешното лице на западната крепостна стена постройките с жилищно-столански характер е самостоятелен архитектурен комплекс с правоъгълен план и площ 3,5 дка, ограден с околоръстен каменен зид, в който е оформен само един вход откъм главната улица, започваща от западната крепостна порта в източна посока. Комплексът се състои от множество помещения, разположени около широк вътрешен двор и се оприличава на една инсула от градоустройствената планировка на укрепената територия. Макар установената досега планировка действително да разкрива белезите на голямо и благоустроено укрепено селище от втората половина на VI и началото на VII в., отъждествяването на обекта с „ранновизантийския Дионисополис“ ми изглежда поне засега прибиързано. Отнасяната към края на V и началото на VI в. първа фаза в изграждането на укреплението в кв. "Хоризонт" противоречи на идеята, че то било замислено и построено като приемник на Дионисополис. Издигнато в непосредствена близост, но все пак встрани и самостоятелно от живия и процъфтяващ по това време древен полис, възникването на укреплението по всяка вероятност е било продиктувано от подбуди от военно-стратегическо естество. В случая едва ли става дума за дублираща структура в пространствено-композиционната схема на късноантичния Дионисополис, а по-скоро за един грамаден военен лагер, призван да бъде своеобразен регионален център и опорен пункт в структурата на реорганизираната в края на V и първите десетилетия на VI в. общопровинциална система за териториална защита и вътрешна сигурност. Много е вероятно още наскоро след неговото изграждане евентуалният лагер да е придобил характеристиката на укрепено селище, просъществувало чак до настъпването на Аспаруховите българи на юг от Дунава. Археологически регистрираните мащабни

преустройства и по-дребни поправки свидетелствуват за системни грижи по поддържане и усъвършенстване на укрепителната му система, което подчертава неговата значимост и бурна историческа съдба. Не е изключено в пряка връзка с изграждането или с някое от обществените през гората половина на VI в. по-значителни преустройства именно на укреплението в кв. "Хоризонт" да се намира и строителният надпис с непрецизирана датировка в V-VI в., видян в миналото в Плачидол. Макар теоретически твърде правдоподобно, отъждествяването на укреплението в кв. "Хоризонт" с Дионисополис от периода след средата на V в. не може да се счита за сигурно - поне до изясняване хронологията на обитаване през късноантичната епоха на разположените върху долните две крайморски тераси терени на съвременния град Балчик. Много е вероятно в случая да става дума за един новооснован и напълно самостоятелен поселищен център с военен произход, името на който би могъл да фигурира сред неидентифицираните обекти, споменати от Прокопий в трактата му "За строежите".

1.2.2. Храм на Кибела

1.2.2.1. Административни данни.

Съгласно заповед РД 9Р-006/24.11.2010г. на МК, за археологическия паметник на културата „Античен храм на богинята Кибела“ в гр. Балчик е определена категория „национално значение“ и определени режими за опазване и граници на паметника и охранителната му зона – Приложение 1. Предписанията за опазване са съгласно Приложение 2 към същата заповед.

МИНИСТЕРСТВО НА КУЛТУРАТА

ЗАПОВЕД

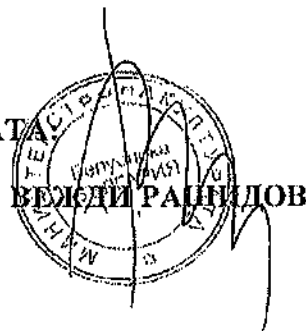
№ РД 09-133/22.04.2010г.

На основание чл.14, т.2, чл.65, т.3 и чл.68 от Закона за културното наследство, предложение на НИИЖН и Протокол №1 от 28. 04. 2010г. от заседание на СЕСОНКЦ, назначен със Заповед № РД 09-133/22.04.2010г. на Министъра на културата и предложение по чл.64, ал.1 на директора на НИИЖН

НАРЕЖДАМ:

1. Предоставям статут на недвижима археологическа културна целност с категория „национално значение“ на „Античен храм на богинята Кибела“, гр. Балчик.
2. Определям режими за опазване на недвижимата културна ценност:
 - 2.1. Граници и охранителна зона: съгласно приложение 1 – текст и графични материали, неразделна част от настоящия акт.
 - 2.2. Предписания за опазване: съгласно приложение 2 – неразделна част от настоящия акт.

МИНИСТЪР НА КУЛТУРАТА

1.2.2.2. Исторически данни

На 23.04.2007 при строителни работи в крайбрежната зона на град Балчик, строителите се натъкват на антична сграда. Находката се определя като античен храм от края на III – началото на IV век сл. Хр.

Сред разкритията са множество статуи на богинята, монети от времето на император

Валене, надпис за направено дарение от император Лициний, което е било връчено на храма от управителя на провинция Скития. Досега от различни писмени източници се знаеше, че такъв храм на богинята Майка може да има във Филипополис или в Томис /днешна Констанца/, но никъде не е откриван. От разкритията до момента можем да кажем, че имаме мистериален храм – т.е. храм на затвореното общество. Кибела е позната от древността с нейните атрибути. В различни исторически източници е известна още като Кимема, Диндимена, сочат данни от енциклопедии. Тя е фригийска богиня, считана за Майката-земя. Почитали я в големи части на Мала Азия. Кибела е наричана още и Велика майка, Майка на боговете и всичко живо на земята, на възращащата се природа и на нейното плодородие. Олицетворявала силите на природата, била покровителка на планините, горите и зверовете. Богинята обединява в себе си двата пола, в знак на това нейните жреци – гали, сами се скопявали. Спътници на богинята били корибантите, куретите и дактилите в планината Ида. Изобразявана е в обкръжение на животни. Нейно свещено дърво е пинията, в която тя превърнала любимия си Атис. Била чествана по планинските върхове с мистерии, съпроводени от звън на медни чинели, тълпани и флейти.

Храмът е правоъгълна постройка, състояща се от наос – вътрешна, сакрална част и пронаос – предверие. Стените са изградени от каменни плочи на суха зидария, завършващи с красиво оформен йонийски антаблеман от архитрав, два фриза и корниз. Сградата е имала двускатен покрив, покрит с керемиди, които през вековете са били подменяни. Характеристиките на йонийския ордер, техниката на градеж и строителната керамика, позволяват строителството на сградата да се постави в елинистическата епоха, най-вероятно в периода 280–260 г. пр. Хр. Откритите материали при разкопките – монети, керамика и най-вече надписите, показват, че храмът е функционирал без прекъсване до края на IV в. след Хр. – или повече от 700 години. В наоса на храма, при северната стена срещу входа, бе разкрита едикула с колони, капители и фронтон с релефно изображение на бог Хелиос. В тази едикула е била поставена основната храмова статуя на Великата богиня майка. Покрай източната и западната стена са стояли каменни пейки, а в средата е разположен мраморен лутерион с жертвеник до него.

Интериорът в храма е бил променян през вековете. Това, което откриваме днес, е било използвано до към 387 г., но само за някои от предметите, върху които има надписи, може с по-голяма точност да се предположи, кога са дарени и поставени в храма. През 2007 година в храма бяха открити повече от десет цели или полузапазени мраморни статуи, повечето от които представят Великата майка на боговете (Кибела). По-разнообразни сюжети имат намерените мраморни релефи. С култа към Майката на боговете е свързана мраморна едикула с изображение на богинята, релеф – отново с изображение на Кибела, който е украсявал горната част на мраморна плоча със списък на участниците в религиозното сдружение и надгробна плоча на младеж, дарен посмъртно от баща си на Майката на боговете. Друг релеф украсява полето на правоъгълен мраморен фриз с десет жени, облечени в дълги дрехи, танцуващи една срещу друга или една след друга. Подобно изображение има и върху фрагмент от мраморен съд (купел), на който са запазени частично две женски фигури. Намерени са и две оброчни плочки на Тракийски конник, една от които с посветителен надпис. Надписите, намерени в храма, са над 20 (изцяло или почти изцяло запазени). Всички текстове, освен един, са на гръцки език. Най-ранните надписи, които със сигурност са свързани с храма, са от III в. пр. Хр. Преобладават паметниците от елинистическата епоха, а седем надписа могат да се отнесат към римския период. Най-късният текст,

който е и единственият на латински език, е от първата четвърт на IV в. сл. Хр. Най-много са посветителните надписи, поставени върху архитектурни детайли, бази на статуи, пейки и олтари, или представляващи отчети за дарения и служене на богинята. Богинята носи името „Понтийска Майка на боговете“, „Понтийска Майка“ и в един случай „Понтийска богиня“, а самият храм е наречен Метроон. Епитетът „Понтийска“, както и въобще обвързването на богинята с морето, се среща за пръв път и би могъл да бъде резултат от преосмисляне на същността на Майката на боговете на местна почва. През месец март 2008 година разкопките в храма бяха подновени. Проучва се пронаоса (преддверието) на храма, където са разкрити двете бази на носещите храмовия фронтон колони. Година след откриването на храма, находките продължават. Открити са базите върху които са стояли надписите, съхранявани в храма, още фрагменти от вече открити надписи, нови надписи и монети. Само за един ден в преддверието бяха разкрити шест статуи и два релефа.

Засега това е единственият открит храм на Кибела в източната част на Балканския полуостров и най-добре запазеният елинистически храм в България. Намерените надписи и мраморна пластика са изключително важни археологически паметници, отразяващи религиозния и обществен живот в Дионисополис. Като брой и разнообразие, това е най-голямата група движими паметници, свързани с култа към Кибела, откривани до сега в неин храм. Този храм е едно от безценните богатства на България.

II. ПРЕДМЕТ НА ПОРЪЧКАТА, ЦЕЛИ НА ЗАДАНИЕТО, ИЗИСКВАНИЯ КЪМ ИЗПЪЛНИТЕЛИТЕ

1. Предмет на поръчката са дейности за създаване на : „Концепция за дейностите по ревитализация на обекти на недвижимото културно наследство с категория „национално“ значение в гр.Балчик – идейно обемно-пространствено решение за визуализация на археологически обекти и идеен проект за *интерактивен и детски музей на открито и закрито с посетителски и информационен център*“ за кандидатстване за финансиране по КОМБИНИРАНА ПРОЦЕДУРА „РАЗВИТИЕ НА ТУРИСТИЧЕСКИТЕ АТРАКЦИИ“, СЪГЛАСНО ИЗИСКВАНИЯТА НА ПРИОРИТЕТНА ОС 6 „РЕГИОНАЛЕН ТУРИЗЪМ“ НА ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „РЕГИОНИ В РАСТЕЖ 2014-2020 Г.“.

Включват се следните дейности:

а) Концепция за дейностите по ревитализация на туристическите атракции; Изпълнителят следва да се предложи иновативно решение за виртуално представяне на археологическите обекти и интерактивни и интерпретативни дейности *свързани с обектите* на културното наследство с категория „национално“ значение: „Антична и средновековна крепост в кв. Хоризонт“ и „Храм на Кибела“;

б) Обемно - пространствено идейно решение за хипотетична 3Д реконструкция и визуализация на археологически обекти съгласно задание. Изпълнителят следва да предложи решение в съответствие с направените археологически проучвания, при спазване на спецификата на обектите, в тематично съответствие с използваните материали и визуализиране на характерните за епохата строителни техники. Обхватът на визуализираните обекти е съгласно Задание;

в) Идейен проект за интерактивен и детски музей на открито и закрито с *посетителски и информационен център*. Изпълнителят следва, да се съобрази със Заданието и посочената в него Организация на интерактивен и детски музей на открито и закрито.

А). Концепция за дейностите по ревитализация на туристическите атракции; Изпълнителят следва да се предложи иновативно решение за виртуално представяне на археологическите обекти и интерактивни и интерпретативни дейности **свързани с обектите** на културното наследство с категория „национално“ значение: „Антична и средновековна крепост в кв. Хоризонт“ и „Храм на Кибела“; Следва да се представи обяснителна записка и идейно решение на културни маршрути със ситуирани зони за виртуално представяне на обектите на културното наследство с категория „национално“ значение, в подходящ мащаб за изясняване на целите на Концепцията. Изготвя се от специалист архитект, археолог и специалист ИКТ. Представя се в три екземпляра на хартиен носител и един екземпляр на електронен носител (PDF или еквивалент) .

Б). Объемно - пространствено идейно решение за хипотетична 3Д реконструкция и визуализация на археологически обекти на културното наследство с категория „национално“ значение;

Изпълнителят следва да предложи решение за визуализация в съответствие с направените археологически проучвания, при спазване на специфичните в тематично съответствие с използваните материали и визуализиране на характерните за епохата строителни техники. Обхватът на визуализираните обекти е както следва:

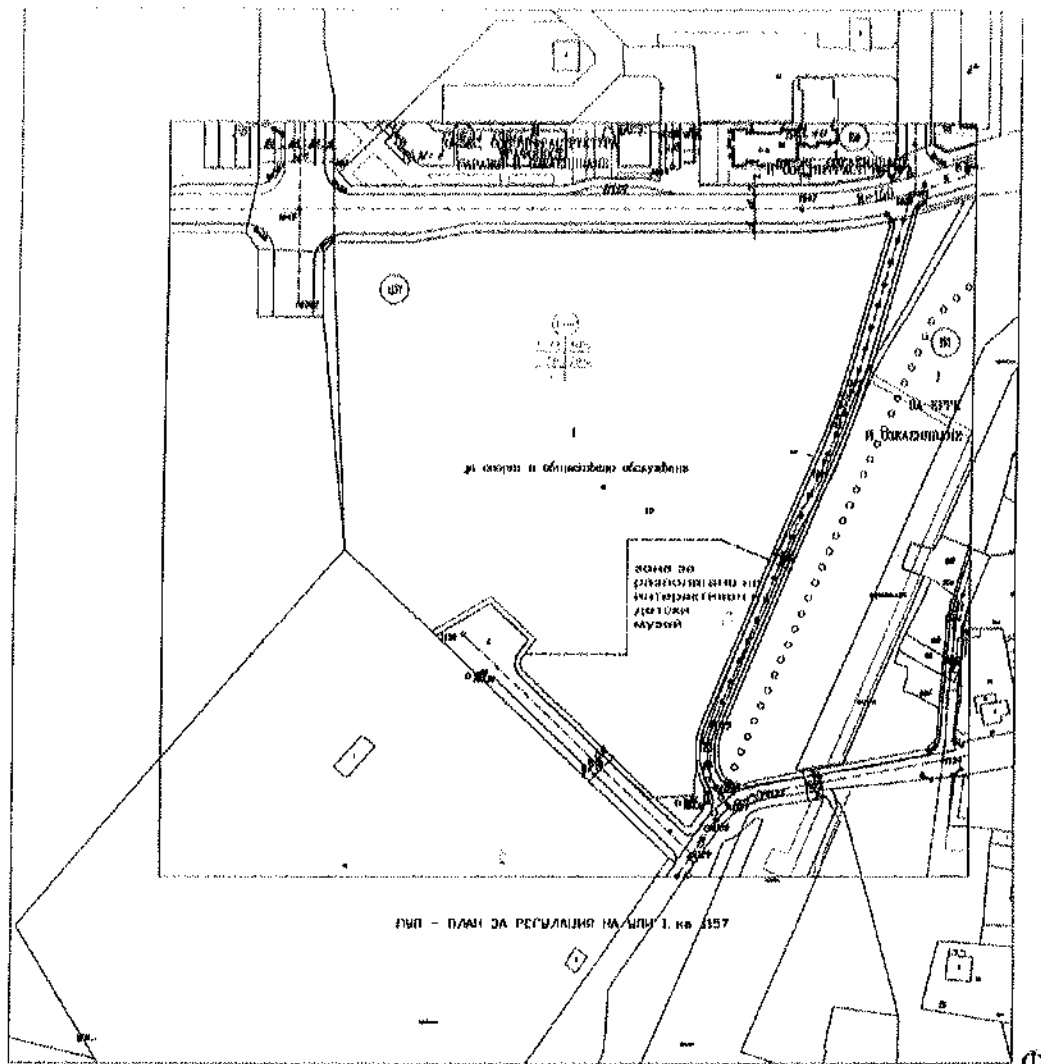
Обектите следва да се представят в 3 екземпляра на хартиен носител съдържащи необходимите за представяне в идейна фаза: ситуационно решение с разположение на обектите, план и три характерни изгледа в 3Д на всеки обект, в електронен вид подходящ за последващ етап на работа по дейности за реалистично визуализиране и анимиране с 3ds Max или еквивалентна. Изготвя се от специалист – архитект и археолог.

В). Идеен проект за информационен център с интерактивен музей на открито и закрито. Предвижда се проектиране във фаза идеен проект на информационен център с интерактивен музей на открито и закрито, детски музей и интерпретационна зона. Проектира се съгласно дейност А - „Концепция за дейностите по ревитализация на туристическите атракции; Изпълнителят следва да се предложи иновативно решение за виртуално представяне на археологическите обекти.

ОБЩИ ИЗИСКВАНИЯ КЪМ ФУНКЦИОНАЛНАТА ОРГАНИЗАЦИЯ:

I. Информационен център с интерактивен музей и детски музей на закрито Разполага се до „Антична и средновековна крепост в кв. Хоризонт“, извън охранителната зона на археологическия обект.

Проектира се в посочената зона от УПИ I, кв.1157, имот с идентификатор 02508.77.134. При разполагането следва да се спазят градоустройствените показатели и изискванията на ПУП за кв.1157: свободно застрояване – с максимална височина до 15м и етажност, до 5 етажа, Кинт=2,0, Пл:80%, Озел:20%.

функционалната организация, всички площи и обеми следва да бъдат в съответствие с предвидените интерпретационни и интерактивни дейности съгласно дейност А от настоящото задание - „Концепция за дейностите по ревитализация на туристическите атракции; Изпълнителят следва да се предложи иновативно решение за представяне на археологическите обекти : Антична и средновековна крепост в кв. Хоризонт” и „Храм на Кибела”

Информационен център с интерактивен и детски музей . Проектът следва да се изготви в съответствие с дейност А - „Концепция за дейностите по ревитализация на туристическите атракции”; Изпълнителят следва да се предложи иновативно решение за представяне на археологическите обекти и разполагане на съоръжения за интерактивни и интерпретативни дейности разположени в следните зони:

- Интерактивен и детски музей на закрито с връзка към централно пространство с функционална организация съгласно предвидените дейности по концепцията за ревитализация.
- Многофункционална зала за събития, мултимедийни презентации, анимации, възстановки тематични свързани с „Антична и средновековна крепост в кв. Хоризонт” и „Храм на Кибела” ; самостоятелна 4Д кино-зала;

- Обслужваща зона с кафетерия.
- Административна зона
- Открита площ с виртуален лапидариум, връзка с детски музей и обслужваща зона / дейности интерактивен и детски музей на открито съгласно дейност А от настоящото задание/

Около входа на сградата следва да се оформи фойе, където се разполагат: контрол за сградата и аудиогидове, обслужваща зона с кафетерия.

Първи етаж

- зала за интерактивна експозиция с археологическа насоченост за разкопките и находките в : „Антична и средновековна крепост в кв. Хоризонт” и „Храм на Кибела”. Експозицията следва да има възможност за развитие на открито, в естествена среда чрез използване на ИКТ.
- зали за временни виртуални тематични експозиции, подредени анфиладно.
- детска интерактивна зала, връзка със самостоятелни помещения за ателиета за: гърнчарство; традиционни занаяти тематично свързани с представяната епоха; бработка на кост; изучаване на артефакти и епиграфски паметници.
- мултимедийна експозиция, където ще се прожектират филми за : „Антична и средновековна крепост в кв. Хоризонт” и „Храм на Кибела”./ Многофункционална зала за събития и презентации – с капацитет до 100 места ; самостоятелна 4Д кино-зала
- Санитарен тоалетен възел към всяка самостоятелна зона и тоалетен възел за лица с намалена двигателна способност и други обслужващи помещения съобразно предвидените дейности.
- Многофункционална зала за събития, мултимедийни презентации, анимации, възстановки тематично свързани с „Антична и средновековна крепост в кв. Хоризонт” и „Храм на Кибела” с необходимите за функционирането ѝ помощни помещения. Зона за интерактивна анимация, където всеки желаещ посетител може да се превъплъти в древен жител на : „Антична и средновековна крепост в кв. Хоризонт” и „Храм на Кибела”, с възможност за участие в интерпретативни и интерактивни дейности с тематична връзка с представяната епоха. Самостоятелна 4Д кино-зала с 20 места .Гримьорни за аниматорите с WC, инсталационни помещения и санитарен възел за посетители.От тази зала е следва да се предвиди директно излизане към зоната на археологическите обекти. Да се проучи възможността за създаване на естетическа среда за събития, интерактивни и интерпретативни дейности в обем разположен в обхвата на двете нива на сградата.
- Помещение за охрана и видеонаблюдение,

Втори етаж – административен блок:

- кабинети за проучватели на археологическите обекти – 2 бр, с до две работни места всеки;

- помещения за организатори на събития и аниматори – два броя кабинети с до 4 работни места всеки;
- зала за обучение с до 20 места;
- административен офис с до 4 работни места и самостоятелен кабинет за ръководител.
- Зона за разполагане на оборудване за управление на дейностите свързани с приложение на ИКТ /зала съгласно изискванията за дейност А и кабинет за специалист ИКТ/.
- санитарен възел

При проектирането на функционалната организация следва да се предвидят помещения и зони за следното оборудване:

Контрол на достъп през турникет; Автоматична разплащателна машина за входни билети.; Автомобилна бариера (за вход и изход); Автоматична разплащателна машина за паркинг.; Централизирано управление със сървър и софтуер за централизирано управление; тур-гайд система; киоск; система за достъп и билети /паркинг/; КИОСК за външен монтаж – съобразно интерактивни точки; КИОСК за вътрешен монтаж- съобразно функционална организация; информационни табели и указателни знаци; Устройства за панорамно наблюдаване; WI-FI зона със съответния брой точки;

В пространствата следва да се разположи следното оборудване

- екрани и "touch screen" екрани, управляващи компютри, проектори (вкл. за фасадно проектиране), озвучителни системи, оборудване за визуализация на съдържание и внедряване на съдържание, аксесоари за тематичен фон и декори за инсталации, художествено осветление, информационна маса, мека мебел за кино салон, оборудване и костюми за ретро фото-ателие, обзавеждане за ретро фото-ателие, градинско обзавеждане, охранителна система.

Общата разгъната застроена площ на обекта следва да бъде не по-малко от 1000м² при спазване на изискванията за застрояване на устройствената зона съгласно ПУП за УПИ I.- зона Соп - свободно застрояване, с максимална височина до 15м, Кинт=2,0, Пл:80%, Озел:20%.

Функционална организация на открити площи в имот с идентификатор 02508.77.134.

- паркинг с места за временно паркиране на 1бр автобус и 10 бр. Леки автомобили.
- Зона за виртуално представяне на артефакти /виртуален лапидариум/ с интерактивни зони и виртуални зони за наблюдение на артефакти;
- Детска зона за тематични игри на открито с виртуални зони за наблюдение за презентация на артефакти с директна връзка към зоната на виртуалния лапидариум.

Допускат се промени в съответствие с дейност А - „Концепция за дейностите по ревитализация на туристическите атракции”.

II. „Интерактивен музей и детски музей на открито”

1. „Интерактивен музей и детски музей на открито” разположен в имот с идентификатор 02508.77.134 . Дейностите да са съобразени с дейност А „Концепция за дейностите по ревитализация на

туристическите атракции; Изпълнителят следва да се предложи иновативно решение за представяне на археологическите обекти „Антична и средновековна крепост в кв. Хоризонт“ и „Храм на Кибела“ и разполагане на съоразения за интерактивни и интерпретативни дейности в зоната на лапидариума с детска зона за игри с използване на ИКТ/информационни и комуникационни технологии/. Съгласно идеен проект от предходния раздел I на настоящото задание.

2. „Интерактивен музей и детски музей на открито“ разположен в градска среда, в зони прилежащи на археологическите обекти: „Антична и средновековна крепост в кв. Хоризонт“ и „Храм на Кибела“ Дейностите да са съобразени с дейност А „Концепция за дейностите по ревитализация на туристическите атракции; Изпълнителят следва да се предложи иновативно решение за представяне на археологическите обекти „Антична и средновековна крепост в кв. Хоризонт“ и „Храм на Кибела“ и разполагане на съоразения за интерактивни и интерпретативни дейности.

Да се предвидят виртуални точки за наблюдение с използване на ИКТ за иновативно представяне на археологическите структури с използване на визуализациите предвидени в дейност Б и в съответствие със съществуващите експозиционни културни маршрути, разположени в следните зони:

„Антична и средновековна крепост в кв. Хоризонт“ и „Храм на Кибела“. Да се представи схема за виртуални зони за наблюдение с презентация на археологическите обекти, разположени в непосредствена визуална връзка с археологическите структури.

Проектът да се съгласува с Исторически музей Балчик.

Идейният проект трябва да съдържа следните части:

- част „Архитектура“ - с раздели, съгласно изискванията по чл.15-18 от наредба №4 за обхвата и съдържанието на инвестиционните проекти в обем за целите на настоящото задание, достатъчен за съгласуване по чл.141от ЗУТ :

- част „Конструкции“, обяснителна записка с препоръки за изпълнение, съответна на разделите по част „Архитектура“;

- част „Организация и изпълнение на строителството“, обяснителна записка с препоръки за изпълнение, съответна на разделите по част „Архитектура“;

- част „Електроинсталации“, обяснителна записка с препоръки за изпълнение, съответна на разделите по част „Архитектура“;

- част „В и К“ , обяснителна записка с препоръки за изпълнение, съответна на разделите по част „Архитектура“;

- част „Вертикална планировка“, обяснителна записка с препоръки за изпълнение, съответна на разделите по част „Архитектура“;

- част „ОВиК“, обяснителна записка с препоръки за изпълнение, съответна на разделите по част „Архитектура“;

Към отделните части да се прилагат количествени сметки и спецификации на основните материали.

Идейният инвестиционен проект се представя в три екземпляра на хартиен

носител и един екземпляр на електронен носител (PDF или еквивалент) .

Всички части да се изготвят по обем и съдържание, съответстващи на Наредба №4 за обхвата и съдържанието на инвестиционните обекти от 21.05.2001 г. на МРРБ, фаза идеен проект и за целите на настоящото задание, в обем достатъчен за съгласуване по чл.141от ЗУТ.

Отделните части на проекта да са съгласувани от проектантите, като се вземат предвид и всички останали изисквания на националното законодателство и от ратифицираните от Р. България международни документи по защитата, опазването, експонирането и управлението на културното наследство.

Проектите се окомплектоват и съгласуват по реда на ЗУТ, ЗКН, наредбите към тях и всички действащи нормативни актове.

2. ИЗИСКВАНИЯ КЪМ ИЗПЪЛНИТЕЛИТЕ

2.1.ИЗИСКВАНИЯ КЪМ ЧЛЕНОВЕТЕ НА ЕКИПА ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ

2.1.2. Екип за изпълнение

2.1.2.1. Ръководител на екипа - архитект,който да притежава пълна проектантска правоспособност по Закона за камарите на архитектите и инженерите в инвестиционното проектиране /ЗКАИИП/ или еквивалентна.

2.1.2.2. Проектант по част архитектура – висше образование – Архитект, който да отговаря на следните минимални изисквания на Възложителя:

а) да притежава пълна проектантска правоспособност по Закона за камарите на архитектите и инженерите в инвестиционното проектиране /ЗКАИИП/ или еквивалентно;

б) да притежава удостоверение за вписване в регистъра на лицата по чл. 165, ал. 1 от Закона за културното наследство или еквивалентно.

2.1.2.3.Проектант по част „Водопровод и канализация”– строителен инженер – „Водопровод и канализация” или еквивалентна, който да притежава пълна проектантска правоспособност по Закона за камарите на архитектите и инженерите в инвестиционното проектиране /ЗКАИИП/.

2.1.2.4. Проектант по част „Електрическа” – електроинженер(или еквивалентен), който да притежава пълна проектантска правоспособност по Закона за камарите на архитектите и инженерите в инвестиционното проектиране /ЗКАИИП/ (или еквивалентен).

2.1.2.5. Проектант по част „ОВиК” –инженер ОВиК(или еквивалентен), който да притежава пълна проектантска правоспособност по Закона за камарите на архитектите и инженерите в инвестиционното проектиране /ЗКАИИП/ (или еквивалентен).

2.1.2.6. Проектант по част „Конструкции” – строителен инженер, специалност „Промислено и гражданско строителство” (или еквивалентна), който да притежава пълна проектантска правоспособност по Закона за камарите на архитектите и инженерите в инвестиционното проектиране /ЗКАИИП/ (или еквивалентен)

2.1.2.7 Специалист археолог, с правоспособност в дейности свързани с проучване на археологически обекти притежаващ правоспособност за извършване на теренно археологическо проучване, съгласно изискванията на чл 150 – 153 от ЗКН или еквивалентно.

2.1.2.8. Специалист информационни и комуникационни технологии – инженер информационни технологии или еквивалентна с опит в разработването на интерактивни и виртуални музейни експозиции. Доказва се с референция за участие в

разработването на поне един интерактивен музей.

Обстоятелствата се доказват със съответните документи съгласно нормативната уредба. Допуска се две и повече дейности да се извършват от член на екипа със съответната доказана правоспособност съгласно нормативната уредба.

III.НОРМАТИВНА УРЕДБА

Проектът да е изпълнен в съответствие със ЗУТ, Закона за културното наследство/ЗКН/, Наредба № 4 за обхвата и съдържанието на инвестиционните проекти; Наредба №4 от 21.12.2016 г. за обхвата и съдържанието на документации за извършване на консервационно - реставрационни дейности на недвижими културни ценности. Наредба №4 от 01.07.2009 г. за проектиране, изпълнение и поддържане на строежите в съответствие с изискванията за достъпна среда за населението, включително за хората с увреждания и с отчитане изискванията на Наредба №13-1971 от 29.10.2009 г за строително-технически правила и норми за осигуряване на безопасност при пожар; Наредба №2/23.03.2005г. за проектиране, изграждане и експлоатация на водоснабдителни системи; Наредба №Н-4/08.10.2013г. за условията и реда за представяне на културните ценности, както и и всички действащи нормативни актове.